

UNIVERSITATEA DE STAT DIN KARAGANDA

Nicolae STANCIU

Înființat în anul ianuarie 2014, în urma Protocolului de Cooperare dintre Institutul Limbii Române din București și Universitatea de Stat din Karaganda, Lectoratul de limbă, Cultură și Civilizație Românească funcționează în capitala celei mai întinse regiuni a țării, cu o compoziție etnică variată, însumând peste 130 de naționalități conlocuitoare, printre care și o comunitate etnică românească, formată în mai multe valuri, începând cu perioada țaristă, când mai mulți țărani din Bucovina de Nord și Basarabia au venit în Kazahstan și au fost împroprietăriți cu pământ, și până în ultimele decade de autonomie statală, de după desprinderea țării din fosta Uniune Sovietică. Câteva toponime ca Basarabka și Moldovanka reamintesc localnicilor despre primii etnici români care au format primul val al unei deplasări voluntare în această țară din Asia Centrală. Un secol și jumătate mai târziu au fost deportați în lagărele de concentrare staliniste deschise după Cel de-al Doilea Război Mondial în Karaganda și Pavlodar, însumând 198 de centre de muncă forțată dispuse în cele două regiuni istorice. Câțiva dintre cei care au supraviețuit acestei experiențe istorice trăiesc în Karaganda, Pavlodar, în alte regiuni ale Kazahstanului sau în alte țări ale spațiului sovietic, având în prezent o vârstă înaintată. Un al treilea val cuprinde oameni aduși la muncă în deceniul al șaselea al secolului trecut pentru a participa la deștelenirea regiunii Akmola, unde se află acum și noua capitală a țării, Nur-Sultan. Al patrulea val include etnici români veniți după 1994, din Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herței, pentru a lucra în minele din Kazahstan pentru un salariu mai bun decât în regiunile unde s-au născut.

Lectoratul funcționează în cadrul Catedrei de Filologie Clasică și Rusă a Facultății de Filologie, de la începutul anului 2014, în regim de curs opțional, iar participanții la cursuri sunt studenți din cele 12 facultăți ale universității, de la cele mai diferite profiluri ca biologie, chimie, drept, economie, filologie, limbi străine, istorie, științe politice, studii culturale, filosofie, psihologie și științele educației. Chiar dacă și-a diversificat oferta educațională prin transformarea fostului institut pedagogic, universitatea păstrează profilul post-sovietic al instituțiilor de învățământ superior de stat, majoritatea cursurilor fiind predate prin intermediul limbii ruse, o parte semnificativă în limba kazahă și foarte puține în limba engleză.

Încă de la începutul activității, lectorul s-a bucurat de sprijin instituțional și logistic din partea universității gazdă și a Ambasadei României la Astana, în vederea organizării și a bunei desfășurări a cursurilor, iar numărul de studenți participanți la cursurile de limbă, cultură și civilizație românească au crescut constant. Prin cursuri și seminare, activități didactice și extra-curriculare s-a urmărit, pe de o parte, formarea competențelor lingvistice și, pe de altă parte, a celor culturale, promovând constant limba și cultura română în spațiul kazah. Evaluarea inițială, continuă și sumativă la nivelul înțelegerii și generării de mesaje coerente și corecte în limba română prin exerciții de ascultare, conversație și dialog, scriere creativă și teste grilă sau standard constituie o activitate permanentă de măsurare a progresului.

Pe lângă cursurile de limbă, care au atât caracter teoretic, cât și practic, în ultimii ani, s-a propus studenților și un curs de cultură și civilizație românească, în care au fost integrate câteva paliere esențiale: momente semnificative din istoria țării din antichitate până în zilele noastre, geografia fizică și a populației (relief, ape, orașe importante), elemente de folclor (obiceiuri de peste an, regiuni etnografice, port popular, tradiții), mitologie românească și studiul mentalităților. Organizat pentru studenții avansați și

profesori de la facultățile cu profil umanist (filologie, istorie, jurnalism, limbi străine și pedagogie), din 2015, în cadrul lectoratului, funcționează și un atelier de traduceri, în cadrul căruia s-au tradus în limbile rusă și kazahă poezii, proză scurtă, nuvele și romane din literatura clasică și contemporană. Beneficiind de experiența a câțiva dintre studenții de etnie diferite (kazahă și rusă), care au participat la cursurile de traducători în formare sau profesioniști organizate de Institutul Cultural Român la Mogoșoaia, s-a parcurs un proces gradual de familiarizare cu limbajul cultural al celor două domenii, începând cu lectura unor texte românești relativ scurte (schițe, descrierea unor obiceiuri, poezii), continuând cu analiza unor traduceri în limba rusă deja clasicizate (Eminescu, Rebreanu, Caragiale) și încercând traduceri din ce în ce mai complexe, de mai mare întindere și variate, cum ar fi *Sповедание la Tanacu* de Tatiana Niculescu-Bran, *Sunt o babă comunistă* de Dan Lungu, *Căsnicie* al lui Dan Coman, *alive, Orbi, o să mă cunoști de undeva*, *Sfârșitul nopții* de Petronela Rotar. Fragmente din creațiile literare românești au fost publicate în revistele bilunare a universității, în revistele și ziarele locale și naționale sau au fost prezentate la televiziune și la radio.

Prof. dr. Nicolae Stanciu a fost primul lector desemnat de Institutul Limbii Române din București în 2014, la deschiderea lectoratului, și are o bogată experiență în predarea limbii române studenților străini, continuând activitatea în Kazahstan, după mai mulți ani de predare la Universitatea din Belgrad, Serbia și Universitatea din Ljubljana, Slovenia. Doctor în filologie al Universității din București, și-a extins preocupările de cercetare în domeniul studiilor culturale, publicând două cărți și câteva zeci de articole pe teme de etimologie, folclor, istoria limbii române, lexicologie comparată, literatură, mitologie în conext balcanic, teoria și practica traducerii, mentalități. Ca o recunoaștere a activității de peste hotare, Președintele României i-a conferit, în 2018, la propunerea Ambasadorului României la Astana, Ordinul Meritul Cultural în Grad de Cavaler, Categoria Promovarea Culturii.

Lunar, s-au organizat activități culturale la nivelul lectoratului, dedicate unor evenimente specifice din calendarul popular și tradițional (comparație Dragobete-Sf. Valentin, Mărțișorul, sărbătorile florilor și ale lupilor), sărbătorilor naționale sau internaționale (Anul Nou, Ziua Internațională a Femeii, Ziua Națională a României), prezentarea unor personalități ale culturii românești recunoscute în spațiul post-sovietic (Dimitrie Cantemir) sau pe plan internațional (Brâncuși, Cioran, Eugen Ionescu, Eminescu, Caragiale, Creangă, Slavici, Arghezi, Blaga, Sadoveanu). Studenții lectoratului au participat la activitățile culturale și științifice organizate în cadrul universității de către Ambasada României sau de către cele două Asociații Culturale ale Românilor din Karaganda (Dacia) și Nur-Sultan (Dimitrie Cantemir) – ca Mărțișorul, Zilele Filmului Românesc, Expoziții de Ceramică și Costume Populare. Pictură Românească, teatru contemporan, muzică folk și populară.

Competențele lingvistice și culturale acumulate în cadrul cursurilor dobândesc aplicabilitate și continuitate prin participarea unui număr cât mai mare de studenți la studii de masterat și doctorat la diferite universități din România prin burse oferite prin programe guvernamentale. În ultimii cinci ani, 25 studenți din Kazahstan, majoritatea de la Universitatea de Stat din Karaganda, au început, continuă sau au finalizat studiile în România, cinci au participat la programele de traducători în formare sau profesioniști ale Institutului Cultural Român, iar trei au primit rezidențe de la Muzeul Literaturii Române din Iași în diverse localități din Moldova (Brăila, Botoșani, Roman, Iași). Câțiva dintre absolvenții și cursanții actuali ai lectoratului au apreciat bogăția și varietatea cursurilor, caracterul integrativ al seminarelor, aspectele specifice ale activităților culturale prin care au descoperit frumusețea artelor, portului și tradițiilor românești și, în mod deosebit, crearea unei punți între Asia Centrală și Europa, ce permite schimburi academice, culturale și o comunicare fructuoasă atât la nivel instituțional, cât și individual sau de grup. Posibilitatea participării în proiecte și cea a descoperirii unei culturi europene aflate la confluența dintre est și vest rămân aspectele cele mai prețuite de către alumni, profesori și studenți.

Nicolae Stanciu, lectorul I. L. R.

Împreună cu Excelența Sa , Ambasadorul României în Kazahstan, Cezar Manole Armeanu, și consilierul prezidențial, Sandra Pralong

Întâlnire cu studenții lectoratului, la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Karaganda, în cadrul sărbătoririi Centenarului Marii Uniri